

Piotr Świątkiewicz, Grażyna Kobojek, Leszek Kajzer

Karsznice, gm. Góra św. Małgorzaty,
woj. płockie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 17, 196-197

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

gające argumenty do ostatecznych ustaleń chronologicznych okresu budowy oraz upadku zamku.

Zakończono 5 wykopów badawczych o ogólnej powierzchni 33,5 m². W trzech z tych sondży odsłonięto lica północnego muru magistralnego budynku oraz wewnętrzny, północno-zachodni jego narożnik.

W dwu wykopach, zlokalizowanych w fosie otaczającej obiekt, rozpoznano stratygrafię warstw kulturowych.

Eksploatacja wykopu sondżowego, usytuowanego na południowym zboczu wzgórza "Zamojsko", nie przyniosła spodziewanych, pozytywnych rezultatów. Nie natrafiono bowiem na ślady osadnictwa. Ten fakt nie wyklucza jednak możliwości odkrycia, w wyniku szerszych rozpoznawń tego rejonu, relikwów budowlanych gospodarzy towarzyszących budowli wieżowej, a przynajmniej śladów dalszych umocnień ziemnych. W tym rejonie będziemy lokalizować wykopy badawcze w kolejnym sezonie.

Badania nie miały istotnych korekt do dotychczasowych ustaleń chronologicznych i poglądów na temat programu użytkowego założenia obronnego.

Skromny był także zespół zabytków ruchomych odkrytych w tym roku. Składał się z osza żelaznego, gwóźdź i licznych ułamków szczytów glinianych i fragmentów kości zwierzęcych.

Dokumentacja i materiał zabytkowy znajduje się w Dziale Krakowa Przedlokalacyjnego Muzeum Archeologicznego w Krakowie.

Badania, zmierzające głównie do wyjaśnienia kwestii zaplecza gospodarczego, będą kontynuowane.

JAROSŁAW

Muzeum w Jarosławiu

woj. przemyski

"opactwo benedyktynek"

Badania prowadziła mgr Joanna Kociuba, Finansowała MKK z Przemysłu. Piąty sezon badań. Osada kultury przeworskiej z późnego okresu rzymskiego. Ślady osadnictwa średnio-wiecznego XII - XIV w.

Badania prowadzono w obrębie murów byłego opactwa. Wykopy o łącznej powierzchni 48 m² założono w południowo-wschodniej partii wzgórza.

W wykopie 1/83 odsłonięto narożnik regularnego założenia, prawdopodobnie późniemięskiej, materiał występujący w obrębie tego obiektu datowany jest na okres wpływów rzymskich.

W wykopie 2/83 odkryto założenie z ceramiką datowaną na XIV wiek, zdobioną ornamentem stempelkowym. Ponadto w trakcie prac uzyskano materiał ceramiczny z okresu późnorzymskiego, dwa pierścienie brązowe i fragmenty ostramiki zdobione liłami falistymi z okresu średniowiecza, polepy i kości zwierzęce.

Badania będą kontynuowane.

KARSZNICE, gm. Góra św. Małgorzaty

Muzeum w Łęczycy

woj. płockie

Stanowisko 1

Badania prowadził mgr Piotr Świątkiewicz /autor opracowania/ przy współpracy mgr Grażyny Kobjek. Konsultacja doc. dr hab. Leszek Kajzer. Finansowało Muzeum w Łęczycy. Pierwszy sezon badań. Brodzisko stożkowe 1 poł. XIV w.

Stanowisko położone jest wśród podmokłych łąk między wsiami Karsznice i Moraków. Jest to zespół ziemny silnie zalesiony, o podstawie zbliżonej do koła i średnicy około 30 m, wyniesiony około 3 m ponad poziom łąk. Na kulminacji stożka widoczne były ślady rabunkowych ekopów. Kopiec otoczony jest mokrą fosą o szerokości około 10 - 15 m. Obiekt ten był notowany w starszej literaturze i datowany w granicach X - XV wieku.

Badania objęły powierzchnię 37,5 m². Wytyczono i wyskopowano dwa wykopy: wykop I o wymiarach 2,5 x 5, 2,5 x 3 m i wykop II o wymiarach 2,5 x 5 m. Objęły one kulminację stożka oraz jego północny, schodzący ku fosie, stok. Stwierdzono, że zespół grodu ulokowany został na

poziomie łąkowego torfu, wyznaczającego pierwotny poziom użytkowy. Dolne warstwy kopca zbudowane są z piasku, powyżej wyróżniono cienką warstwę naturalnych o gliniasto-próchnicznej treści. Badania dostarczyły ilościowych kości i fragmentów przedmiotów żelaznych oraz ponad 50 ułamków naczyń, wśród których wyróżniono: 76 % ceramiki "tradycyjnej", nawiązującej technologicznie i formalnie do materiałów z tzw. III okresu wczesnośredniowiecznego, około 17 % ceramiki wypalanej w atmosferze redukcyjnej i około 7 % ceramiki utleniającej, o barwie jaśniejszej niż materiał "tradycyjny".

Ustalono, że tzw. grodzisko stożkowe w Karsznioch powstało zapewne w 1 poł. XII w. i być może zostało zniszczone /spalone/ w czasie rajzy krzyżackiej w 1331 roku. W trakcie badań nie stwierdzono wyraźnych pozostałości zabudowy obiektu. Sądzić jedynie można, że kulminację nacypu otaczał gliniany płaszcz-wał, pozostałości którego osiągały 1,2 m wysokości, a za nim wzniesiono /lub zamierzano wznieść/ budynek mieszkalny. Obiekt był użytkowany bardzo krótko i bardzo możliwe, że został zniszczony przed ostatecznym wykończeniem. Wieś Karsznio w 1289 r. stanowiła własność klasztoru trzemeszkiego, a od końca XIV w. występuje w źródłach jako posiadłość protoplastów rodu Karasioków herbu Sasie. Sądzący, że fundację obiektu łączył z tą rodziną.

Prace w Karsznioch stanowiły pierwszy etap realizacji planu weryfikacji tzw. grodzisk stożkowych na terenie łączynki. Badania opisywanego obiektu zostały ukodowane, a materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum w Łęczycy.

KLEPACZE
woj. białostockie
Stanowisko 1

patrz wczesne średniowiecze

KOBIERNICÓW, gm. Porąbka
woj. bielskie

Konserwator Zabytków Archeologicznych
w Bielsku-Białej

Badania prowadzili mgr Aline Kuboszak i Bogdan Kuboszak pod kierunkiem mgr Jacka Hajniaka. Finansował WKZ w Bielsku-Białej. Szósty sezon badań. Ruiny zamku /z XIV/XV w/

Realizowano kolejny etap badań mający na celu uchwycenie całości założenia architektonicznych oraz architektoniczne wyznaczenie faz budowy i przebudowy obiektu. Obecne badania nosiły charakter badań architektonicznych, prowadzonych pod ścisłym nadzorem archeologicznym i stanowiły wstęp do opracowania projektu zachowania zamku w formie trwałej ruiny.

Głównym założeniem siedmiu wykopów oraz dwadzieścia dziewięć sondży o ogólnej powierzchni 90 m². Gęsta siatka wykopów pozwoliła w miarę dokładnie określić zasięg i charakter założenia obronnych Zamku. Oprócz istniejących i znanych form obronnych, jak np. dobrze zachowanych dwóch fos przedzielonych wałem; odnotowano zachowane w partiach fundamentowej mury wieży bramnej, usytuowanej po północno-zachodniej stronie zamku, stanowiącej wjazd na zamek. Z wieżą bramną połączony był mur flankowy stojący na wale, między fosami.

Podczas tegorocznych badań odkryto drugą, nieznaną wcześniej linię muru obronnego, którego grubość wahała się pomiędzy 1,0 - 1,4 m. Usytuowany był on na stoku fosy w odległości około 2,2 - 2,9 m od następnej linii muru obwodowego, okalającego zamek wraz z majdanem. Z tym zewnętrzny pas muru obronnego połączone były dalsze konstrukcje obronne. W jego południowo-wschodniej części odnotowano częściowo zachowany fundament baszty, względnie półbaszty na planie prostokąta; natomiast od strony południowej zlokalizowano budynek bramny, będący zarazem przyozdobieniem mostu zwodzonego, przetransportowanego nad fosą.

Również mur obwodowy, bezpośrednio otaczający majdan i zabudowę zamkową, zachowany jest tylko w części fundamentowej. Jego grubość wynosiła około 2,4 m.

Głównym można stwierdzić, że "zamek" /taką nazwą historyczną nosi/ pomimo, iż był niewielkim obiektem, z uwagi na system umocnień obronnych - dwie fosy, wał, trzy linie muru, był fortacją się do zdobycia. Nigdy też nie został zdobyty, pomimo całego nasilenia walk, jakie egzystowały Księstwo Oświęcimskie, do którego należał.

Z prac badawczych obecnych wykopów pochodzi znaczne ilości masowego materiału zabytkowego, na który składały się przede wszystkim liczne ułamki ceramiki, fragmenty późnogotyckich kafli figuralnych, przedmiotów i kości zwierzęcych. Ponadto wystąpiły żelazne groty bełtów, podkowy, gwoździe, szpilki, sprzączka uprząży konskiej i in.